

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Canon VI. V. VI. VII., & VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

C I A N O N I V.

Ex eodem Concilio Lateranensi.

PRæterea, quia in tantum quorundam Laicorum processit audacia, ut Episcoporum auctoritate neglecta, Clericos instituant in Ecclesiis, & removeant, cum voluerint; possessionem quoque, atque alia Ecclesiastica bona pro sua voluntate plerumque distribuunt, ipsos anathemate decernimus feriendos. Clericus autem, qui Ecclesiam per Laicos sine proprii Episcopi auctoritate receperit, communionem privetur, & si persistit, à ministerio Ecclesiastico, & ordine deponatur.

C I A N O N V.

ALEXANDER III. Eboracen. Archiepiscopo.

CUM Laici, Episcopis nescientibus, aut non consentientibus, Ecclesias Clericis concedunt, in quibus habent Juspatronatus, & postea pœnitentia ducti, alios ad easdem Episcopis repræsentant, & illi ad eorum præsentationem in eisdem Ecclesiis ab Episcopis instituuntur: Eorum, debet institutio stare, qui auctoritate sunt Episcopi instituti, concessione priori, quæ nulla est, omnino evacuata. Non enim licet Laicis Clericos in Ecclesiis præsumptione propria ordinare.

C A N O N V I.

Idem Adonen. Episcopo.

Confuluit nos, & infra &c. Cùm Sanctuarium Dei jure hæreditario teneri non possit, non decet aliquatenus sustineri, ut Clerici Ecclesias à Parentibus suis fundatas propria auctoritate detineant, aut Laici filiis, vel aliquibus aliis concedant easdem.

C A N O N VII.

Idem Archiepiscopis, & Episcopis per Angliam constitutis.

Relatum est nobis, quòd nonnulli occasione Laicæ recognitionis, non requisita Episcopi audientia, Beneficia Ecclesiastica sibi præsumunt in vestris Parochiis vendicare. Quoniam igitur hujusmodi Personæ non intrant per ostium, sed aliunde conscendunt, ac per hoc indigni sunt Pastoris nomine, vel prærogativa gaudere. Mandamus, quatenus eos si commoniti prædicta minimè resignaverint (nisi Episcopali concessione muniti fuerint) de officio reddatis, & beneficio alienos, & infra.

C A N O N VIII.

GREGORIUS IX. Episcopo Eboracen.

Transmissæ ad nos tuæ literæ continebant, quòd cùm Capitulum Eboracen. Ecclesiam de Gameforde vacantem, in qua jus obtinent Patronatus, Roderigo Clerico concessissent; Ipsi postmodum Lucium Clericum tibi ad eandem Ecclesiam præsentarunt post appellationem ab eodem Roderigo ad Sedem Apostolicam interjectam &c. Consultationi tuæ taliter respondemus, quòd cùm ex vi Juris patronatus non concessio, sed præsentatio pertinet ad Patronum, præsentatum (si ei aliquid non obsistat Canonicum) instituere in ipsa Ecclesia poteris, utpote potioem.

C O M M E N T A R I U M .

Istos Canones hic simul exposui, quia per eos idem disponitur; sed adverte, quòd in Decretalibus, Quintus Canon supra transcriptus est in ordine il 10., Sextus est il 15. Septimus est il 21., & Octavus est il 31. Ex illis igitur sequentes deduco Conclusiones.

Prima: PATRONUS, SIVE LAICUS, SIVE CLERICUS NON POTEST AUCTORITATE PROPRIA INSTITUERE CLERICUM IN ECCLESIA PATRONALI, NEC ISTE POTEST A PATRONO RECIPERE, ET RETINERE ECCLESIAM PATRONALEM SUB POENA EXCOMMUNICATIONIS.

Secunda: PATRONUS SI CONTULERIT PROPRIA AUCTORITATE ECCLESIAM CLERICO, POTEST HOC NON OBSTANTE PRÆSENTARE AD DICTAM ECCLESIAM ALIUM, QUI AB EPISCOPO INSTITUI DEBET, PRIORI CON-
CESSIONE EVACUATA.

Tertia: BENEFICIA JURE HEREDITARIO POSSIDERI NON POSSUNT.

Quarta: PRÆSENTATIO FIERI DEBET CORAM EPISCOPO HABENTI INSTITUERE: Ita in his Canonibus

Ab b.

Abb., Innocent., Butr., Gonzal., Bero. in cap. Præterea, Navarr. lib. 5. conf. 37. de Simonia num. 1., Lambertin. de Jurepat. lib. 2. par. 2. quæst. 7. art. 14., & par. 1. q. 1. art. 7. num. 1. & seqq., Barbof. in cap. Cùm Laici num. 1. & 2.

Prima Conclusio probatur etiam ex variis Canonibus à Gratiano congestis in *Causa* 16. quæst. 7. præsertim ex *Can. Nullus ibi*-- Nullus omnino Archidiaconus, aut Archipresbyter, sive Præpositus, vel Decanus Animarum Curam, vel Præbendas Ecclesiæ, sine iudicio, vel consensu Episcopi alicui tribuat &c. -- Ex Canone *Per Laicos ibi* -- Per Laicos nullo modo quilibet Clericus, vel Presbyter obtineat Ecclesiam, nec gratis, nec pretio &c. Et ex Canone *Si quis Clericus ibi*-- Si quis Clericus, Abbas, vel Monachus per Laicos Ecclesias obtinuerit, secundum Sanctorum Apostolorum Canones, & Antiocheni Concilii Capitulum excommunicationi subiaceat-- Et ex Canone *Inventum ibi*-- Inventum est, quod multi arbitrii sui temeritate, & (quod est gravius) ducti cupiditate, Presbyteris quibuslibet absque consensu Episcoporum Ecclesias dant, vel auferunt. Unde oportet, ut Canonica regula servata, nullus absque consensu Episcopi sui cuiuslibet Presbytero Ecclesiam det-- *Gloss. in cap. Cura Pastoralis de Jurepat. verb. Laicorum*, de quo infra *Can. XVII.*

Ratio autem principalis Conclusionis est, quia Patronis, sive Laicis, sive Ecclesiasticis, ratione foundationis, constructionis, aut dotationis Ecclesiarum non fuit concessum à Sacris Canonibus jus instituendi, & conferendi easdem Ecclesias, nè privarentur Episcopi ordinatione Ecclesiarum, & nè hæ providerentur de Personis minus dignis; cùm Patroni, præsertim Laici, non facillè possunt idoneitatem Personarum, quæ sunt Ecclesiis præficiendæ, agnoscere; Et denique nè minueretur libertas Ecclesiastica; sed solum fuit eis concessum Jus præsentandi, ut deduxi superius *Par. I. ex Can. V.* Unde Patroni instituere, & concedere Ecclesias non valent, sed contenti esse debent sola præsentatione, & se gerere ad instar Patris respectu matrimonii carnalis. Sicut enim in matrimonio carnali Pater non potest propria auctoritate conjugere filiam in matrimonium, dum hoc spectat ad Parochum, sed solum potest eligere, & deputare sponsum propriæ filiæ, ita in matrimonio spirituali respectu Ecclesiæ Patronalis, Patronus, qui est veluti Pater, poterit eligere, & deputare propriæ Ecclesiæ Rectorem, non verò poterit instituere, seu conjugere in matrimonium spirituale illam cum Clerico, sed hoc pertinet ad habentem instituere, seu ad Episcopum, cùm sit Jus jurisdictionale ejusdem, ad *Text. in cap. Conquerente de offic. Judic. Ordin.*

Respectu quartæ Conclusionis agemus infra *Par. V. Can. II. & III.* Quoad verò primam, secundam, & tertiam Conclusionem sequentes differuntur Casus.

ARGUMENTUM.

Patronus Laicus An ex præscriptione possit habere jus instituendi, & conferendi Beneficium Patronale?

SUMMARIUM.

- 1 Jura Episcopalia præscribi possunt per Inferiorem, dummodo concurrant longæva possessio, & titulus solum coloratus.
- 2 Scientia, & patientia Episcopi an præbere possit Patrono Laico sufficientem titulum ad præscribendum jus instituendi? & num. 13. & 15.
- 3 Episcopus concedere potest jus instituendi Patrono Laico, accedente consensu, & confirmatione Apostolica.
- 4 Immemorabilis possessio juris instituendi, & conferendi Beneficium, an faciat præsumere in Patrono Laico privilegium Apostolicum? & num. 17.

Pars II.

- 5 Jus instituendi, & conferendi Beneficia potest competere Patrono Laico, immo etiam femina ex privilegio Apostolico.
- 6 Quidquid est ex privilegio concessibile, an etiam sit præscriptibile? & num. 19.
- 7 Conversi sunt capaces jurium spiritualium, & quare? Vide num. 21.
- 8 Institutio est triplex.
- 9 Patrono Laico ex sola præscriptione competere non potest institutio collativa, & quare. Vide num. 10.
- 11 Nec institutio authorizabilis eidem Laico ex præscriptione competere potest.
- 12 Ad præscribendum jus spirituale non sufficit quacumque longæva possessio illius.
- 14 Episcopus in limine foundationis non potest reservare jus instituendi favore Patroni Laici.
- 16 Patronus Laicus possidens ex immemorabili jus instituendi sciente, & patiente

S Papa,

- Papa, dicitur illud jus præscripsisse, & quare? Vide ibi.
- 18 Patrono Laico potest competere jus conferendi ex privilegio, non verò ex præscriptione, & quam sit hujus differentia? Vide ibi.
- 20 Explicantur Textus in cap. Cùm inter de consuetudine, & in cap. Dilectus 34. de Præben.
- 22 Patronus Clericus ex præscriptione potest habere jus instituendi, & conferendi Beneficia.
- 23 Patrono Laico competere potest ex præscriptione institutio corporalis.

CASUS I.

Residet ex lege foundationis Jus patronatus cujusdam Beneficii, vel Ecclesiæ penès eos de familia A., qui non contenti sola præsentatione per centum annorum decursum, & ultra in successivis vacationibus contulerunt præfatum Beneficium, ac in eo Personas idoneas instituerunt patientibus, ac consentibus Episcopis pro tempore. Vacante nunc eodem Beneficio modernus Episcopus statim prohibuit Patronis, nè amplius audent illud conferre, qua prohibitione non obstante illi de familia A. Patroni devenerunt ad illius collationem, & institutionem in personam certi Clerici, prætendentes se per tanti temporis spatium præscripsisse jus instituendi, seu conferendi hujusmodi Beneficium. Quæritur proinde An præfati Patroni Laici præscribere valuerint jus instituendi, & conferendi dictum Beneficium, seu an eis competere possit institutio ex præscriptione.

1 Huic quæstioni respondendum videtur affirmativè; Omnia enim jura Episcopalia, jurisdictionalia præscribi possunt per inferiorem, ad *Textum in cap. Auditis de præscript.* ubi permixta fuit hujusmodi præscriptio contra Episcopos negligentes, desides, & sui juris contemptores ob bonum publicum universalis Ecclesiæ, ad quam pertinet, ut jura propria ab Episcopis non negligantur, juxta *gloss. in cap. Vigilanti de præscript. Gonzal. in cap. De quarta de præscript. n. 7.* dummodo concurrant longæva possessio, & titulus saltem coloratus, & putativus, & præbeat justam causam præscribendi, ut de longæva possessione disponit *Text. in cap. Auditis, ibi-*

que gloss. Abb. n. 5. Anan. n. 1. & 5. Bellamer. n. 1. & 5. & 11. Butr. n. 1. Alex. de Newo n. 12., & de titulo saltè colorato adest Text. in cap. si diligenti de præscript. ibique gloss. verb. Bona fides, & verb. Justus titulus, gloss. in cap. 1. de præscript. in 6. verbo Causam tribuat, & docent Imol. in cap. præposuit n. 5. de concess. præben. Lotter. de re benefc. lib. 1. q. 24. n. 216. Card. de Luc. de jurisdic. disc. 1. n. 11., & alii apud Rotam in Nullius, seu Fulden. jurisdictionis super bono jure 1. Junii 1708. S. Firmato coram R. P. D. Ansaldo.

In casu præfati concurrunt longæva possessio, dum præfati Patroni Laici per centum annos, & ultra semper, & absque ulla interruptione contulerunt dictum Beneficium sciente, & patiente Episcopo; concurrunt etiam titulus saltè coloratus, & putativus, nimirum scientia, & patientia Episcopi, quæ præbuit eis justam causam, ac titulum sufficientem ad præscribendum; Crediderunt enim, quòd si conferre Beneficium non potuissent, hoc eis Episcopus non permisisset, juxta *gloss. in cap. cùm Ecclesia verb. brevitate temporis de caus. possess. ibique Fagnan. nu. 38.* Ac proinde dicti Patroni Laici præscribere valuerint jus instituendi, & conferendi hujusmodi Beneficium, & eis competere potest institutio ex præscriptione, juxta auctoritates superius relatas; Nec Episcopus amplius insurgere potest contra illos, & eis prohibere collationem, & institutionem in dicto Beneficio; sibi enim imputet, sitanto tempore per Patronos Laicos gesta taciturnitate firmavit, juxta monitum *Gloss. in d. cap. Auditis de præscript. verb. Imponentes.*

Non obstat, quòd Episcopus non possit concedere Laico jus instituendi, & conferendi, cùm nequeat abdicare à se jurisdictionem Episcopalem, & consequenter ejus patientia tribuere non potuit Patronis titulum sufficientem ad præscribendum. Licet enim Episcopus jus instituendi à se abdicare, & illud Laico de per se concedere non possit; Hoc tamen facere valet accedente consensu, & confirmatione Pontificis, seu beneplacito Apostolico, *Gloss. in Can. Viss 16. q. 2. verb. tradit, Gonzal. in cap. Pastoralis n. 2. de donat.*

4 Quod beneplacitum Apostolicum ex lapsu tanti temporis intervenisse, & accessis-

se præsumitur, dum si in præscriptione jurisdictionis Episcopalis cum Territorio separato sola centenaria, seu immemorabilis de per se sumpta inducit titulum præsumptum privilegii Apostolici, multo magis præsumere faciet privilegium Apostolicum in præscriptione solius juris instituendi, quod est quid minus, *Card. de Luca de judic. disc. 35. n. 63. Rota in Theatina jurisdictionis 14. Maji 1708. §. Et licet coram Eminentiss. Scotto.*

- 5 Ratio autem est, quia jus instituendi, & conferendi Beneficia competere potest Laico ex privilegio Apostolico, *Text. in cap. Adrianus, cap. in Synodo dist. 63. Lambertin. de jurepatr. lib. 2. par. 3. q. 1. art. 11. Garzias de Benefic. par. 1. cap. 2. n. 33.* immo etiam fœminæ, ut resolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii in *Mediolanen. juris conferendi 17. Decembris 1701.* ubi prætendente Abbatissa Monasterii Monialium S. Mauricii sibi competere jus conferendi Parochialem S. Mariæ ad Circulum, disputatum fuit dubium -- *An ad Abbatissam spectet jus conferendi Parochialem Curam S. Mariæ ad Circulum ei, quem Ordinarius ad regimen Animarum idoneum approbaverit -- & Sacra Congregatio respondit Affirmativè: Adeoque competere etiam poterit ex præscriptione, quidquid enim est possessibile ex concessione Papæ, est etiam præscriptibile, ad Text. in cap. duo de offic. Ordin. Felin. in cap. si diligenti de præscript. Kochic. de jurisdictione Ordin. in exempt. par. 1. q. 6. per tot. Rota in Nullius, seu Fulden. jurisdictionis super bono jure 1. Junii 1708. §. Attamen 109. coram R. P. D. Ansaldo.*

Nec dici potest, quòd Laicus fit incapax juris instituendi, & conferendi Beneficia, contrarium enim insinuare videtur *Text. in cap. cum inter de consuetud. integrè relat. per Gonzal. in suis Commentariis tom. 1. ubi deducitur, quòd etiam ex Fundatione Laicus acquirere possit jus instituendi, & conferendi ibi-- Procurator verò ipsorum proposuit ex adverso, quòd ipsa Ecclesia S. P. ab ipsa sui fundatione libera extitit, & exempta, & de bonis Progenitorum Charissimi in Christo filii nostri I. Anglorum Regis illic fundata fuerat, & dotata firmiter asseverans, & ex hoc credens suam intentionem fundare, quòd Decanatum, & Præbendam illius Ecclesie Rex, & Proge-*

Pars II.

- nitores sui conferebant, Diocesano Episcopo inconsulto-- Et in cap. Dilectus 34. de præben. ubi Patronus Laicus potest alteri donare collationem Ecclesie ibi-- Quòd præfatus Decanus ex donatione Regis Præbendarum ejusdem Ecclesie collationem haberet -- Et resolutum vidi à Sacra Congregatione Concilii in Boscuducen. Præbendarum 21. Augusti 1677. ubi Comes de Bassiegnès habet jus conferendi Beneficia. Et patet in Conversis, qui licet sint Laici, tamen sunt capaces jurium spiritualium, *glos. in cap. ex eo verb. Electionibus de elect. Abb. in cap. in Eccles. n. 7. de instit.**

Hæc omnia movere videntur intellectum ad assentiendum, quòd Patrono Laico competere possit institutio, seu jus instituendi, & conferendi Beneficium Patronale ex præscriptione. Sed eis non obstantibus contrarium est veritas; Pro cuius assecutione præsupponendum est triplicem esse speciem institutionis, alia enim est institutio *collativa*, & hæc est collatio juris, seu tituli Beneficii, vel libera, & propriè dicitur collatio, impropiè verò institutio, vel non libera, seu ad præsentationem alterius, & propriè dicitur institutio. Alia *authorizabilis*, & hæc est collatio, & traditio Curæ, seu juris administrandi Curam, & potestatis ligandi, & solvendi in foro pœnitentiali. Et alia *corporalis*; Et hæc est traditio nude possessionis, totali jure jam translato, juxta distinctionem, quam tradit *Glos. in cap. Beneficium de regul. jur. in 6.*, & sequuntur *Abb. in cap. cum satis num. 1. de offic. Archidiacon. ibique Anan. nu. 1. & 2. Gonzal. n. 3. Bellamer. n. 8. Butr. nu. 6. Fagnan. in cap. cum Ecclesia de caus. possess. n. 28. & seqq. Imol. in cap. super eo n. 17. de offic. delegat. Lambertin. de jurepatr. lib. 2. par. 1. q. 1. art. 12. n. 16.* Hac institutionis distinctione præsupposita.

- 9 Censeo Patrono Laico, secluso privilegio, ex sola præscriptione, & consuetudine, competere non posse institutionem collativam, seu jus instituendi, & conferendi titulum Beneficii, ita tumentur *Abb. in cap. quod autem de jurepatr. de quo infra, ibique Bero. n. 54. idem Abb. in cap. de hoc de simon. nu. 10. ibi-- Sicut audio Regem Francia, & aliquos Principes Orbis habere ex privilegio potestatem conferendi certa Beneficia, de consuetudine tamen hoc non*

posset acquiri per Laicum, etiam si esset tanti temporis, cujus initii memoria non esset-- Zabarell. in cap. Præterea de jurepat. nu. 1. Rocch. de Curt. de jurepat. in verb. Honorificum q. 62. Imol. in cap. super eo de offic. deleg. n. 17. Lambertin. de jurepat. lib. 2. par. 3. q. 1. art. 12. n. 5. ibi -- Et sic concludit Laicum non posse habere jus instituendi ex consuetudine, seu præscriptione tanti temporis, cujus initii memoria non existit, nisi fuerit per Papam approbata, & tunc tantum militabit, in quantum approbatio sonabit -- Garz. de Benefic. par. 1. cap. 2. n. 36. Oliua de for. Eccles. par. 1. q. 7. n. 56. Rot. in Aquinaten. Monasterii 26. Januarii 1601. penes eundem n. 37.

- 10 Ratio verò hujus desumitur ex eo, quia institutio collativa, seu jus instituendi, & conferendi titulum Beneficii est jus spirituale, cujus Laicus est omnino incapax, & mero jure attentio illud possidere non potest, ergo nec præscribere, præscriptio enim habet locum, data capacitate personæ præscribentis, *Text. in cap. causam de præscript. & in cap. sine possessione de regul. iur. in 6. ibique glos. Monach. in cap. licet de præben. in 6. n. 5. Gonzal. in cap. Dilectus 34. de præben. n. 2. Alexand. conf. 74. n. 17. lib. 4. Rot. decis. 5. nu. 1. de jurepat. apud Crescen. decis. 795. n. 10. & seq., & decis. 807. n. 9. coram Merlin.*
- 11 Multò minùs competere poterit Patrono Laico ex præscriptione institutio authorizabilis in Ecclesiis Parochialibus de jurepatronatus. Ad hoc enim, ut quis possit esse capax institutionis authorizabilis, seu juris conferendi alicui Curam, omnino, & indispensabiliter requiritur, quòd sit Sacerdos, dum Prælati etiam inferior, aut alia Persona Ecclesiastica, si non sit Sacerdos, non potest habere jus instituendi authorizabiliter, juxta *Text. in cap. cum satis de offic. Archidiac., ibique Abb. nu. 2. Anan. nu. 1. Butr. nu. 4. Bellamer. n. 12. Gonzal. n. 4.*
- 12 Nec suffragari possunt supradictis Patronis Laicis ea, quæ superius deducebantur; nimirum, quòd ipsi per centum, & ultra annos possederint institutionem collativam, seu jus conferendi Beneficium; nam etiam si illud possedissent per mille annos, adhuc illud non præscripsissent, sicuti etiam si per mille annos exercuissent officium Sacerdotale, non proinde dice-

rentur præscripsisse ordinem Sacerdotalem, *Alexand. conf. 74. n. 20. lib. 4. Joann. Andr. in cap. 2. de præben. in 6., quem refert idem Alexand. n. 19. ibi -- Ubi voluit, quòd quantumcumque ipse Laicus exercuerit actum collationis Beneficiorum, & sic actum spirituale, numquam tamen potest illum actum præscribere, quia non est in eo capacitas possessionis illius actus -- Ratio est, quia ad præscribendum jus spirituale non sufficit nuda, & simplex possessio, seu detentatio illius, sed requiritur possessio civilis, idest, ut persona sit talis, in qua cadere possit hujusmodi possessio, juxta glos. in d. cap. causam de præscript. verb. detinere.*

- 13 Quòd autem iidem Patroni possederint per tanti temporis decursum dictum jus instituendi sciente, & patiente Episcopo, non exinde sequitur, quòd hæc scientia, & patientia Episcopi tribuerit ipsis titulum solum coloratum, & putativum sufficientem ad præscribendum. Episcopus enim non potest concedere Laico jus instituendi, immò nec illud reservare favore ejusdem Laici in limine foundationis, *Lambertin. de jurepat. lib. 1. par. 1. qu. 9. art. 1. nu. 70. 96. & 105. Garz. de Benefic. par. 1. cap. 2. num. 35.* dum solus Summus Pontifex potest ex privilegio concedere
- 15 Laico hujusmodi jus. Unde scientia, & patientia Episcopi nec titulum coloratum eis præbere potuerit, *Lotter. de re Benef. lib. 1. q. 24. n. 166.* Cæterum si præfati
- 16 Patroni spatio tanti temporis possedissent jus instituendi, & contulissent in omnibus vacationibus Beneficium Patronale sciente, & patiente Summo Pontifice, vigore hujus longævæ possessionis, seu præscriptionis competeret eis dictum jus; quia hæc possessio, seu præscriptio notæ ei, qui potest privilegiare, æquipolleret privilegio, juxta *Falim. in cap. cum contingat de foro competen. n. 4. ibi -- Consuetudo nota ei, qui potest privilegiare semper æquipollet privilegio, videtur enim tacite privilegiare.*

Non controversitur, quòd licet Episcopus non possit propria auctoritate concedere Patrono Laico jus instituendi, potest tamen hoc facere de consensu Papæ, & accedente confirmatione, seu beneplacito Apostolico; sed in casu præfenti ubi Laicus est in radice incapax instituendi

di in Beneficiis Ecclesiasticis, hujusmodi beneplacitum Apostolicum accessisse non præsumitur. Etenim & si possessio immemorabilis, & tanti temporis, de cujus initio memoria non existit, habeat vim tituli, & ex ea præsumi valeat privilegium, ad *Text. in cap. 1. de præscript. in 6.* hoc tamen procedit, quando datur capacitas in exercente actu; ubi enim adest incapacitas sola immemorabilis etiam cum allegatione privilegii non suffragatur, nisi fama privilegii concurrat. *Felin. in cap. causam de præscript. à n. 2., & in cap. cum contingat de for. compet. num. 5. Alex. conf. 74. num. 18. lib. 4. Rot. penes Garz. de Benefic. par. 1. cap. 2. n. 38.*

18 Verum est, quòd Patrono Laico institutio collativa competere possit ex privilegio Apostolico, sed ex hoc non sequitur, quòd possit ei competere etiam ex præscriptione. Ratio enim differentie est, quia Princeps potest facere incapacem capacem, sed præscriptio nisi sit privilegio suffulta, namquam incapacem facit capacem, *Prob. ad Monach. in cap. licet de præben. in 6. num. 6. & 9. Gonzal. in cap. Dilectus 34. de præben. & dignit. n. 2.*

19 Nec obstat regula, quòd quidquid est ex privilegio concessibile, est etiam præscriptibile, hoc enim habet locum in subiecto capace, ut respondet *Lambertin. de jurepatr. lib. 2. par. 3. q. 1. art. 12. n. 4.*

20 Hæc autem capacitas Laicorum conferendi Beneficia deduci non potest ex Textu superius in contrarium relato. *S. Nec dici potest in cap. cum inter de consuetud.* ibi enim non deciditur à Summo Pontifice, collationem dicte Ecclesie spectare ad Regem Angliæ, vel ejus Progenitores ex fundatione, sed solùm ibi continetur simplex narratio, & prætentio Partis, ex qua narratione probari non potest supradicta capacitas; Minusque ex alio Textu *in cap. Dilectus*, ex eo enim solùm deducitur, quòd Rex Galliæ donaverit Præbendas de ejus Jurepatronatus prædicto Decano, quod fieri posse dicemus *infra*, non verò, quòd donaverit jus conferendi, ut explicat *Gonzal. in cap. quisquis de elect. n. 10., & in d. cap. Dilectus nu. 2.* Nec ex allegata resolutione Sacre Congregationis Concilii, ibi enim non dicitur, quòd Comes de Bassignes haberet jus conferendi Beneficia ex præscriptione.

21 Exemplum verò desumptum à Conversionis non adversatur, quia isti non sunt simpliciter Laici habitu, & professione, sed sunt Personæ Religiosæ, & Ecclesiasticæ;

22 unde non mirum si sint capaces jurium spiritualium; Patronus enim Clericus, & Ecclesiasticus potest ex præscriptione habere jus instituendi, & conferendi Beneficia, ad *Text. in cap. cum contingat de foro compet. Felin. in cap. cum Venerabilis de exception. nu. 35. Lambertin. de jurepatr. lib. 1. par. 1. q. 9. art. 3. n. 18. cum seqq. & lib. 2. par. 3. q. 1. art. 10. n. 1.*

23 Patet igitur ex supradictis, quòd Patrono Laico competere non possit ex præscriptione institutio collativa, nec institutio authorizabilis; Crederem tamen posse ei competere ex præscriptione institutionem corporalem; hæc enim est nuda traditio, & inductio in possessionem bonorum, & jurium Ecclesie, seu Beneficii; quæ non est quid spirituale, sed merè temporale, & executorium tituli spiritualis jam translati; Unde postquam Clerico fuerit ab Ordinario collatum Beneficium Patronale, poterit Patronus ex præscriptione tradere, & inducere eum in possessionem etiam domus, vel aliarum rerum, bonorum, & jurium spectantium ad idem Beneficium, & per hujusmodi inductionem Clericus acquireret possessionem, seu institutionem corporalem Beneficii. *Bellamer. in cap. In literis num. 15. & seqq. de restit. spoliat.* Cum Laicus possit præscribere merè temporalia, ut patet in decimis, ubi Laicus, licet non possit præscribere jus decimandi, potest tamen præscribere ipsas decimas uti fructus temporales. *Giovagnon. respons. 27. num. 3. lib. 2. Card. de Luc. de decim. disc. 6. n. 13. Lagunez. de fructib. par. 2. cap. 7. num. 23. & sequentibus.*

ARGUMENTUM.

Si Papa mandet Patrono, quòd provideat Ecclesie, An ille possit eam validè conferre?

SUMMARIUM.

- 1 Verbum provide, aut ordinare idem est ac instituere, & conferre.
- 2 Patrono, sive Laico, sive Clerico competere potest jus instituendi, & conferendi ex privilegio.

3 Man-

- 3 Mandante Papa Patrono, quòd provideat, aut ordinet Ecclesiam, non potest Patronus vigore hujus rescripti illam conferre, quando institutio, & collatio spectat ad Ordinarium, & num. 5. Et quare? Vide num. 6.
- 4 Verbum provideat est generale continens omnes modos, per quos Ecclesia providetur.
- 7 Summus Pontifex per sua rescripta non videtur velle alteri præjudicare.
- 8 Quando institutio spectat ad Summum Pontificem, hoc mandante Patrono, quòd provideat Ecclesia, Patronus si sit Clericus, non solum poterit præsentare, sed etiam conferre; secus si Patronus sit Laicus.

CASUS II.

Pontifex rescripsit, & mandavit Patrono, ut provideret Ecclesie Patronali vacanti; Patronus autem vigore hujus rescripti non solum præsentavit, verum etiam contulit dictam Ecclesiam Titio. Quæritur an hoc validè fieri potuerit per Patronum?

Videtur respondendum affirmativè, Pontifex enim rescribendo Patrono, sive Laico, sive Clerico, ut provideat Ecclesie Patronali vacanti, videtur eum privilegiare, & concedere jus instituendi, & conferendi Ecclesiam, dum verbum *providere*, sicuti & verbum *ordinare* idem est ac *instituere*, & *conferre*, Gonzalin cap. cum satis de offic. Archidiacon. n. 7. Unde Patronus hoc jure sibi ex privilegio concessio potuit validè conferre Titio præfatam Ecclesiam; nec est novum, nec à jure alienum, quòd Patrono, sive Laico, sive Clerico competere possit jus instituendi, & conferendi Beneficia ex privilegio, juxta auctoritates in superiori Casu relatas num. 5., quibus addo Lambertin. de jurepat. lib. 2. par. 1. q. 1. art. 7. nu. 4. prope finem, Vivian. eodem tract. lib. 12. cap. 3. num. 11.

Verum in hac quæstione procedendum censeo cum distinctione. Distinguo igitur inter casum, quo institutio, & collatio Ecclesie spectat ad Ordinarium, & casum, quo eadem institutio, & collatio pertineat ad Summum Pontificem. Primo casu rescriptum Summi Pontificis, quo

fiat, ei non concedit privilegium conferendi, & instituendi, nec vigore illius potest Patronus validè instituere, & conferre, dum verbum *provideat*, quod est generale continens omnes modos, per quos Ecclesie providetur, nimirum nominationem, postulationem, electionem, præsentationem, confirmationem, institutionem, & collationem, juxta gloss. in Clement. final. verb. Provisioni de elect. Lambertin. de jurepat. lib. 2. par. 1. q. 1. art. 12. n. 1. Gonzal. super regul. 8. Cancell. gloss. 17. n. 1. Barbof. de appellat. verb. appell. 238. n. 1. sumi non debet in hoc casu strictè pro collatione, seu institutione, sed largè pro nominatione, aut præsentatione, ita ut præfatum rescriptum, quo demandatur Patrono, ut provideat Ecclesie, intelligi debet, quòd provideat Ecclesie eo modo, quo potest Patronus illum providere, scilicet nominando, & præsentando, non verò conferendo, aut instituendo. Sicuti rescriptum Pontificis, ubi mandatur Patrono, quòd ordinet Ecclesiam, non concedit Patrono privilegium illam conferendi, quando collatio, & institutio spectat ad Ordinarium; ordinatio enim Ecclesie Patronalis non est simplex præsentatio, nec simplex institutio, sed quid compositum ex institutione, & præsentatione, dum nec institutio sine præsentatione, nec præsentatio sine institutione est ordinatio Ecclesie, Lambertin. de jurepat. lib. 2. par. 1. quest. 1. art. 6. n. 4. Unde mandante Summo Pontifice Patrono, quòd ordinet Ecclesiam, intelligitur ei demandasse, quòd ordinet eo modo, quo potest illam ordinare, scilicet, quòd utatur jure suo in præsentando, præsentare enim dicitur largo modo ordinare, Roch. de Curt. de jurepat. in prælud. nu. 8. in fine ibi -- largo modo loquendo præsentatio dici potest ordinatio -- & non, quòd instituat, seu conferat.

6 Ratio est, quia si præfatum rescriptum in hoc casu concederet Patrono, sive Laico, sive Clerico jus instituendi, & conferendi, & verbum *provideat* ibi sumeretur strictè pro institutione, & collatione, læderetur jus Episcopi, eique præjudicium inferretur, & absque ulla causa privaretur pro ea vice suo jure instituendi, quod non est præsumendum fuisse volitum à Summo Pontifice, qui per sua rescripta non

non

non intendit alteri præjudicare, nisi expresse deroget regulæ de jure quæsti. non rollen. Ac proinde, ut excludatur hujusmodi præjudicium Ordinarii verbum provideat in rescripto prolatum latius interpretari debet pro nominatione, & præsentatione, itaut vigore illius Patronus possit præsentare, non verò instituire, & conferre, *Imol. in cap. super eo de offic. delegat. nu. 2. & 4. Card. de Luca de Canonic. disc. 39. nu. 2. & 3., de renunciat. disc. 17. n. 17., de jurepat. disc. 70. n. 15., de success. disc. 53. n. 24. Rota decis. 174. n. 3. par. 1., & decis. 119. nu. 7. & 370. num. 5. & 449. n. 10. par. 5. recent. & decis. 531. num. 22. par. 4. rec. & decis. 305. n. 18. par. 9. tom. 1. rec. & decis. 14. n. 17. par. 10.*

8 Si verò institutio, & collatio Ecclesiæ spectet ad Summum Pontificem, tunc aut Summus Pontifex rescribit Patrono Clerico, ut provideat, aut ordinet Ecclesiam, & tunc videtur illum privilegiare, & concedere privilegium instituendi, itaut Patronus Clericus vigore hujus rescripti non solum poterit præsentare, sed etiam validè instituire, & conferre; quia in hoc casu non adest præjudicium tertii, sed solum ipsius Papæ concedentis, cui ipsemet Papa renunciare potest; Aut rescribit Patrono Laico, & quia iste in radice est incapax juris conferendi, & instituendi, non præsumitur in dubio Pontifex per hujusmodi rescriptum voluisse ei concedere privilegium conferendi, & sic non poterit iste validè conferre, & instituire, ut expresse docet *Imol. in d. cap. super eo de offic. deleg. n. 20. ibi-- Et per hoc videtur, quòd si scribat Patronis Clericis, quòd provideant Ecclesiæ, quòd nedum poterunt præsentare, sed etiam instituire, non sic in Laicis Patronis.*

ARGUMENTUM.

Cappellania Laicalis potest conferri à Patrono, sive Clerico, sive Laico, secus si deinde fiat erectio formalis illius auctoritate Ordinarii, quia tunc mutat statum, & naturam.

SUMMARIUM.

1 Cappellania merè Laicalis conferri potest propria auctoritate à Patrono, sive Laico, sive Clerico.

- 2 Relicto legato Missarum in Ecclesia Regularium à Testatore absque designatione personæ, an sit in libertate Patroni committere celebrationem Sacerdotibus tam Regularibus, quàm Sæcularibus, vel potius teneatur illam committere Regularibus, & num. 3. Amplia num. 4. & 5.
- 6 Cappellania merè Laicalis sunt capaces Laici etiam pueri, & femina.
- 7 Voluntas Fundatoris est omnino attendenda.
- 8 Ordinarius non potest erigere Cappellaniam merè Laicalem in Beneficium Ecclesiasticum contra voluntatem Fundatoris.
- 9 Cappellania Laicalis, si erigatur in titulum Beneficii, non potest amplius conferri à Patrono propria auctoritate, & quare? Vide ibi.
- 10 Quenam sint requisita Beneficii Ecclesiastici. Vide num. 11. 13. 14. & 15.
- 12 Prohibitio Fundatoris, quòd Ordinarius non se intromittat in Cappellania provisione, procedit in Cappellaniis merè Laicalibus, secus in Cappellaniis erectis auctoritate Ordinarii.
- 16 Beneficia manualia sunt vera Beneficia.

CASUS III.

Titius mandavit erigi, ac fundari de nonnullis ejus Bonis in quodam Altari Cappellaniam cum onere Missarum, reservando Juspatronatus activum favore sui Consanguinei, & ejus descendendum in infinitum, cum declaratione, & expressione, quòd dicta Cappellania esset merè laicalis, & manualis ad instar legati pii, itaut ad ipsam possent præsentari etiam Laici, & quòd in ejus provisione, & dispositione non se intromitterent nec Dataria Apostolica, neque Episcopus, nisi tanquam Executor legalis legatorum piorum.

Erecta igitur, & fundata per ipsummet Titium hujusmodi Cappellania merè Laicali, per plurium annorum decursum Consanguinei Titii Patroni illam propria auctoritate contulerunt modò uni, modò alteri Sacerdoti, qui Missas à Titio injunctas celebraret; sed quia deinde hujusmodi Cappellaniæ fuit facta erectio formalis in Cancellaria cum decreto Vicarii, non contradicente eodem Titio fundatore. Hinc oritur dubium, an Patroni possint in posterum illam propria auctoritate conferre?

Cer-

1 Certum est, quòd Fundator in limine foundationis Cappellaniæ merè Laicalis disponere possit, quòd Ordinarius non se intromittat in illius provisione. *Garz. de Benef. par. 1. cap. 2. n. 105.*, & quòd Cappellania merè Laicalis, seu legatum Missarum adimplendum in aliquo Altari, seu Ecclesia conferri possit propria auctoritate à Patrono, sive Laico, sive Clerico, *Belletr. disquisit. Clerical. par. 1. §. 8. n. 23. pag. mibi 78. Gonzal. ad reg. 8. Cancellar. gloss. 5. n. 35. Amostaz. de caus. piis lib. 3. c. 2. n. 2. & seq. Rota decis. 182. n. 2. par. 1. divers. & decis. 264. n. 1. par. 2. divers. & in Senogallien. Cappellaniæ 16. Aprilis 1696. §. Exclusa coram Molines*, & resolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii in *Indiarum Cappellaniæ 11. Decembris 1677.* cum hac tamen distinctione, quòd si Cappellania merè Laicalis, aut legatum Missarum fuerit relictum à Testatore adimplendum in aliquo Altari, aut Ecclesia, designata per eundem Testatorem Persona, seu Sacerdote, qui debeat illud adimplere, conferri debet à Patrono Persona designata; si verò fuerit à Testatore adimplendum in Ecclesia Regularium absque designatione, & specificatione Personæ, tunc illud conferri debet à Patrono Regularibus, & fieri Missas celebrari per Regulares, non verò per Sacerdotes Sæculares, uti sentiebam in una *Romana Eleemosyna Missarum* studens apud R. P. D. Ansidæum dignissimum Sacræ Congregationis Concilii Secretarium, ubi cum Paulus de Matthæis in testamento condito anno 1592. legaverit Archiconfraternitati Sanctissimi Crucifixi in Ecclesia S. Marcelli erectæ, loca quadraginta octo montium, cum onere ex fructibus eorum puellas à die sui obitus dotandi, *e che* (sunt verba ejusdem Testatoris) *nella mia Cappella in Araceli ogn' anno in detto giorno si celebri una Messa Alta alle spese de' frutti di detti luoghi de' monti*. Et cum hujusmodi Missa fuerit semper celebrata per Fratres Conventus Araceli, insurrexit ex abrupto præfata Societas prætendens in posterum dictam Missam celebrandam Sæcularibus Sacerdotibus committere. Unde inter cætera proposito dubio in Sacra Congregatione: *An Archiconfraternitas possit celebrationem Missæ, de qua agitur, committere Sacerdo-*

tibus Sæcularibus, seu illam potius teneatur celebrari facere per PP. Sancti Francisci.

3 Respondendum dicebam -- *negativè quoad primam, & affirmativè quoad secundam partem, quatenus Patres Missis satisfacere non recusent.* Missæ enim celebrandæ in Ecclesia Regularium ex dispositione Testatoris absque specificatione Personæ, quando non constat de voluntate ejusdem Testatoris in dubio sunt celebrandæ per ipsos Regulares, & isti sunt præferendi Sacerdotibus Sæcularibus, juxta resolutionem Sacræ Congregationis Episcoporum relat. per *Nicol. Lucubr. Can. lib. 3. tit. 31. num. 15. Monacel. tit. 10. formul. 19. nu. 17. tom. 1. Mattheuc. de offic. Cur. c. 9. n. 8.* Talis enim videtur esse mens Testatoris, maximè in casu præfenti, vbi legatum Missæ non videtur directum ad Confraternitatem, sed ad Cappellam in usus Ecclesiam Regularium, dum in dubio legatum pro Missis dicendis censetur relictum intuitu Ecclesiæ, *Rota decis. 1149. num. 6. coram Seraphin.*, & legatum Missarum factum intuitu Ecclesiæ est adimplendum per Rectorem Ecclesiæ, & sic in hoc casu per Regulares *Rota decis. 294. nu. 1. par. 9. recent.*

4 Concurrente præsertim observantia, ipse enim met Testator adhuc vivens celebrare fecit Missas in ejus Cappella per Religiosos. Ex qua observantia ab ipso met Testatore proveniente, & usque nunc continuata etiam per Confraternitatem elicitur ejusdem Testatoris voluntas esse, quòd dicta Missa celebretur per ipsos Patres, & quòd isti sint præferendi Sacerdotibus Sæcularibus, *Card. de Luc. de benef. disc. 61. num. 13. Rota in Sutrina Canonica 21. Junij 1706. §. finali coram Eminentijs. Priolo.*

5 Ac attenda etiam qualitate Missæ, quæ non est lecta, sed cantata; quæ si permitteretur celebrari per Sacerdotes Sæculares ad exclusionem Regularium, imponderetur onus nimis grave eisdem Regularibus, eorum quietem perturbans, quod non est permittendum *Mattheuc. offic. Cur. Eccles. cap. 9. num. 8. §. Verum.*

Quibus non obstat resolutio Sac. Congregationis Concilii in *Maceraten. 15. Martii 1692.* relat. per *Monacel.*, & *Mattheuc. ubi supra*, ubi enim solum resolutum

tum fuit, electionem Cappellani pro celebratione Missarum in Ecclesia Minorum Conventualium Montis Miloni à Testatore non nominati spectare ad hæredem, & non ad Regulares, quod non controvertitur, & solum dicimus, quod in hoc casu Archiconfraternitas, quæ habet eligere, & nominare Sacerdotem pro adimplendo legato Missæ à Testatore demandata teneatur nominare, & committere hanc celebrationem potius Regularibus, quam Sacerdotibus Sæcularibus.

Et ita resolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione die 5. Septembris 1716. in responsione ad secundum dubium.

Dubium igitur est in casu præsentis, ubi Cappellania enixè voluit à Fundatore pro Laicali, deinde fuit erecta in Beneficium Ecclesiasticum: An supradicti Patroni possint continuare in possessione illam liberè conferendi propria auctoritate?

Et videtur respondendum Affirmativè, quia per hujusmodi erectionem non videtur præfata Cappellania mutare statum, & naturam, dum Fundator expressè, & clarè voluit hujusmodi Cappellania esse laicalem, & manualement, & nullatenus affectam Dataria, aut Episcopo, cujus sunt capaces Laici, etiam pueri, & foemina, ut bene notant Gonzal. ad reg. 8. Cancell. glos. 5. n. 26. Amosaz. de caus. p. lib. 3. cap. 2. n. 43., & Dominus meus Pitonius discept. Eccles. 19. n. 16. in fine, quæ voluntas expressa Fundatoris non potest alterari, sed est omnino attendenda, juxta Text. in l. quia poterant ff. ad Trebell., Aretin. conf. 143. n. 5. vers. quia quantum, Iason. conf. 205. num. 16. vers. tertio dicitur lib. 2. Rota decis. 54. n. 37. par. 13. rec. Ac proinde non obstante hac erectione, quæ videtur nulla, utpote facta contra voluntatem Fundatoris, dum non est in potestate Ordinariorum, facere Cappellantias collativas, & erigere in Beneficia Ecclesiastica contra Fundatorum voluntatem, ad Clement. quia contingit vers. cum tamen ea de Relig. domib. Mand. in Reg. 34. q. 11. n. 2., & alii apud Garz. de Benefic. par. 11. cap. 2. n. 105. poterunt iidem Patroni continuare in possessione conferendi, & illam propria auctoritate liberè conferri.

His tamen non obstantibus, veritas de jure est, quod non possint amplius Patroni in hoc casu præfata Cappellania

Pars II.

propria auctoritate conferre, quia hujusmodi actus formalis erectionis mutavit statum, & naturam dictæ Cappellaniæ, & reddidit illam collativam, & Ecclesiasticam, & nullatenus illa retinet amplius naturam laicalitatis, & legati pii, juxta glos. 1. in Clem. 2. de decimis in fine, Felin. in cap. ex parte secunda num. 2. de rescript. & conf. 41. & 45. Decius conf. 210. n. 1. Rebuff. in praxi tit. Sæculare beneficium quotuplex n. 14. & 15., & de pacific. possess. n. 102.

10 Et revera, quod præfata Cappellania non amplius retineat naturam laicalitatis, & legati pii, patet ex eo, quod posita ejus erectione auctoritate Ordinarii, jam in ea concurrunt omnia requisita necessaria ad constituendum Beneficium Ecclesiasticum, juxta doctrinam, & theoreticam Abbatis conf. 47. lib. 2., quam sequuntur omnes Canonistæ, ac etiam Corr. ad. in praxi benefic. lib. 1. cap. 2. usque ad 6. Gonzal. ad regul. 8. glos. 5. num. 6. & seqq. Ricc. collect. decis. 1657.

11 Primò enim collatio, seu institutio illius spectat ad Personam Ecclesiasticam, nempe ad Episcopum, non quidem liberè, sed ad præsentationem Patroni, cum Cappellania fiat collativa per ejus erectionem formalem auctoritate Ordinarii, juxta auctoritates superius relatas.

12 Nec obstat prohibitio Fundatoris, quod Ordinarius non se intromittat in Cappellaniæ provisione, sed ad solum Patronum spectet; quoniam hæc prohibitio valet, & tenet in Cappellaniis institutis à solis Fundatoribus absque ulla auctoritate, sicut in Cappellaniis spiritualizatis, seu erectis auctoritate Ordinarii, ut bene notant Garz. de Benefic. par. 1. cap. 2., & alii apud eum relati nu. 97. & 105., & dicam infra Part. V. Can. II. & III.

13 Secundò, habet annexum aliquid spiritualitatis, quia habet annexam celebrationem Missarum.

14 Tertio, conferri debet Clerico, & ad illam non potest amplius Patronus præsentare personam laicam, quæ cum sit de se incapax rerum, & jurium spiritualium, juxta Text. in cap. causam quæ de prescript. non potest tenere dictam Cappellaniam, utpote spiritualizatam per formalem erectionem auctoritate Ordinarii, ut observant Felin. in cap. cum aded n. 1. de rescript. Probus ad Monach. in cap. nullus de tempor. ordin.

T

ordin.

ordin. in 6. nu. 11. Lambertin. de jurepatr. 1. par. 2. lib. q. 7. art. 7. & 29.

15 Quartò denique dicta Cappellania est perpetua saltè aptitudine, ut sunt omnia Beneficia manualia, quod sufficit ad essentiam Beneficii, scilicet non confertur ad tempus certum, & definitum, sed incertum, & indefinitum, nimirum quousque voluerit Patronus; Perpetuum enim in jure dicitur, quod potest esse perpetuum, & quòd certo tempore non terminatur, *cap. Clericos de cohob. Cleric. ibi perpetuum, & l. si sufficit de condit. indebit.*

16 Et licèt hujusmodi Cappellania sit manualis, & ad nutum amovibilis, non ex hoc inferri potest, quòd non sit verè Beneficium, quia est amovibilis, iuxta doctrinam *Garz. de Benef. par. 1. cap. 2. n. 82.* & Beneficia manualia sunt vera Beneficia, ut idem notat *num. 77.*

Hinc objecta superius allata nihil concludunt. Verum enim est, quòd voluntas Fundatoris sit attendenda, & quòd non possit mutari, nec quidquam fieri contra illam ab Ordinario, sed in præsentem ipsemet Fundator mutavit voluntatem suam, permittendo, & consentiendo erectioni formali dictæ Cappellaniæ auctoritate Ordinarii, dum videns illam erigi ab Ordinario in titulum Beneficii non se opposuit, nec ei contradixit, & consequenter tacitè ratum habuit quidquid per Ordinarium fuit dispositum.

ARGUMENTUM.

Patronus si fiat Episcopus illius Diocesis ubi existit Beneficium Patronale, an possit illud conferre, & quid si ipse sit translatus ad aliam Diocesium.

SUMMARIUM.

- 1 Duo correlativa an, & quando adesse possunt in una, eademque Persona?
- 2 Patronus effectus Episcopus potest conferre Beneficium Patronale existens intrà propriam Diocesium.
- 3 Præsentatio, & institutio an, & quando adesse possint in una, eademque Persona. Et *num. 4.*
- 5 Patronus Episcopus translatus ad aliam Diocesium non potest conferre, sed solùm præsentare ad Beneficium Patronale prioris Diocesis.

6 Per translationem Episcopus amittit omnia jura prioris Ecclesiæ, nec potest amplius colligere hujus fructus. *num. 8.*

7 Institutio, seu collatio est unus ex majoribus fructibus Episcopatus.

9 Per translationem vacat prior Episcopatus tam quoad titulum, quàm quoad possessionem.

CASUS IV.

Patronus ratione proprii patrimonii cujusdam Beneficii existentis intrà Diocesium A. effectus fuit Episcopus ejusdem Diocesis, & propria auctoritate in successivis vacationibus non contentus pura, & simplici præsentatione illud contulit Personis idoneis; deinde justis intervenientibus causis auctoritate Apostolica translatus fuit ad aliam Diocesium, & succedente interim vacatione ejusdem Beneficii continuare intendebat in possessione illud conferendi, cui se opposuit modernus Episcopus Diocesis A. intrà cujus fines assurgit præfatum Beneficium. Hinc duo quæro in hoc Casu.

Primò, *An Patronus effectus Episcopus possit conferre Beneficium Patronale intrà propriam Diocesium existens. Et quatenus affirmativè?*

Secundò, *An possit illud conferre, si fuerit translatus ad aliam Diocesium?*

Et quoad primum respondendum videtur *negativè*. Clara est enim dispositio supradictorum Canonum prohibentium Patronis institutionem, & collationem Beneficiorum Patronalium; Unde Patronus, licèt promotus ad Episcopatum, non potest conferre proprium Beneficium Patronale, suadente præsertim ratione illa, quòd si Patronus Episcopus posset Beneficium conferre; cùm deberet etiam ad illud præsentare, jam concurrerent in ipso præsentatio, & institutio, quòd videtur impossibile; quoniam cùm præsentatio, & institutio, seu collatio sint inter se correlativa, exigunt concursum duarum Personarum, & impossibile est adesse in una, eademque Persona, *Butr. in cap. Postulastis de concess. præben. nu. 4. Lotter. de re benefc. lib. 1. q. 15. n. 38.*

2 His tamen posthabitis censeo Patronum promotum ad Episcopatum, & affectum Episcopum posse propria auctoritate conferre Beneficium Patronale existens

stans intrà limites suæ Diœcesis, cùm Episcopus habeat assistentiam, & intentionem in jure fundatam conferendi omnia Beneficia propriæ Diœcesis, ad *Text. in cap. omnes Basilicæ 16. q. 7.*, & *cap. conquerente de offic. Ordin.*, ibique *Fagnan. n. 18. Lotter. de re benefc. lib. 2. q. 2. nu. 1.* Et ita in terminis tuetur *Barbosa in cap. Præterea n. 3.*, & *in cap. transmissa n. 2. de jurepatr.*

Non obstat dispositio horum Canonum, illa enim procedit in Patronis simplicibus, secus in Patronis habentibus facultatem conferendi, aut extraordinariam, seu ex privilegio, aut ordinariam ratione Episcopatus. Et licet præsentatio, & institutio sint inter se correlativa, & adesse non possunt in una, eademque persona, hoc procedit respectu unius qualitatis in eadem Persona inhærentis, e. g. respectu Episcopatus, seu quando Episcopus est Patronus, ut Episcopus, & ratione Episcopatus, tunc quidem non potest præsentare, & postea conferre, sed debet procedere per viam solius collationis, nisi habeat alios Compatronos, ex auctoritatibus superius relatis in *Can. I. & II. Caf. XV. n. 6.* quibus addo *Anan. in cap. Significasti n. 5. de jurepatr. ibique Butr. num. 2.*, *Barbos. de offic. & potest. Episcopi par. 4. allegat. 72. n. 196.* secus respectu plurium qualitatum in eadem Persona concurrentium; e. g. quando Episcopus est Patronus non ratione Episcopatus, seu ut Episcopus, sed ratione proprii patrimonii, eò quia, prout in casu præsentis, fundavit, & dotavit beneficium de propriis bonis; quia tunc respectu illarum qualitatum gerere potest vices plurium Personarum, & ut una Persona, seu ut Patronus ratione proprii patrimonii præsentare, & ut alia Persona, seu ut Episcopus instituere. Et patet in una, & eadem Persona, in qua concurrant qualitates Canonicatus, & Episcopatus, seu, quæ sit Canonicus simul, & Episcopus; Etenim, ut Canonicus potest esse Elector, ut Episcopus Confirmator, & sic electio, & confirmatio, licet duo correlativa, possunt esse in una, & eadem persona. Ergo etiam præsentatio, & institutio, licet sint correlativa, poterunt esse in una, & eadem persona, respectu tamen diversarum qualitatum, ut docent *Abb. in cap. postulastis de concess. præben. nu. 4. ibique Pars II.*

Butr. n. 5. Fagnan. nu. 12. Gemin. in cap. à collatione de appellat. nu. 3. Lotter. de re benefc. lib. 1. q. 13. n. 39. & seqq.

5 Quoad secundum dubium venit respondendum: Non posse Patronum Episcopum translatum ad aliam Diœcesim amplius conferre beneficium patronale existens in Diœcesi A. à qua fuit translatus; In hoc enim casu institutio, seu collatio dicti Beneficii vacantis post translationem, spectat ad modernum Episcopum dictæ Diœcesis A., & ad Episcopum translatum solum spectabit præsentatio, juxta sanctionem Concilii Arausiaci l. *Can. 10. relat. per Gonzal. in cap. significasti de jurepatr.*, *Lambert. de jurepatr. lib. 2. par. 1. quest. 6. art. 15. n. 15.*

6 Ratio est, quia Episcopus per translationem amisit omnia jura prioris Ecclesiæ, ac si quoad illam mortuus fuisset, *Garz. de Benefc. par. 5. cap. 1. in addit. nu. 245. Barbos. de offic. & potest. Episc. par. 2.*

7 *alleg. 57. n. 92. in fine,* & cùm institutio, & collatio Beneficiorum sit fructus, & quidem ex majoribus prioris Episcopatus, à quo fuit translatus *Butr. in cap. nosti nu. 3. de elect.*, *Barbos. de Canon. cap. ultim. sub n. 109. Rota coram Puteo decis. 406. num. 2.*

8 *lib. 1. non potest amplius illam colligere,* cùm non possit amplius facere suos fructus prioris Episcopatus, *Bellamer. in Can. si quis n. 12. ca. 25. q. 2. Solorzan. de jur. Indiar. lib. 3. cap. 5. n. 46. & seq. Garz. de Benefc. par. 11. cap. 6. n. 45.*

Nec adversatur, quod licet per translationem prior Ecclesia vacet de jure quoad titulum, non tamen vacet de facto respectu possessionis, quam Episcopus translatus retinet usque ad notitiam suæ translationis, adeòque ratione hujus possessionis poterit Patronus Episcopus translatus ad alium Episcopatum conferre dictum Beneficium Patronale; Quoniam cùm Episcopus per translationem absolvatur à vinculo prioris Episcopatus, & jus acquirat ad secundum, cessat in eodem momento quodcumque jus tam quoad titulum, quàm quoad possessionem respectu prioris Episcopatus, *Hosien. in Summ. de translat. n. 6.*, *Bellamer. in dicto Canon. si quis sub n. 12. Rota decis. 475. sub n. 7. par. 1. rec.*

ARGUMENTUM.

Clericus, qui recepit, & retinuit Beneficium à Patrono, an teneatur restituere fructus ejusdem Beneficii?

SUMMARIUM.

- 1 *Fructus Beneficii dividuntur in tres species, & quæ sint? Vide ibi.*
- 2 *Clericus à Patrono beneficiatus, & bona fidei possessor Beneficii usque ad obitum, non tenetur restituere fructus perceptos, & consumptos, nec datur actio contra ejus hæredes pro eorum restitutione. Quid autem de fructibus extantibus? Vide ibi.*
- 3 *Clericus ab initio bona fidei possessor Beneficii ex post facto vero mala fidei possessor, an, & pro quo tempore teneatur fructus Beneficii restituere?*
- 4 *Clericus semper mala fidei possessor Beneficii tenetur restituere omnes fructus.*
- 5 *Clericus, qui nulliter recepit à Patrono Canoniarum, an teneatur restituere distributiones quotidianas? Vide ibi, & num. 6.*
- 7 *Distributiones quotidiana, licet non computentur sub valore fructuum, comprehenduntur tamen sub fructibus.*
- 8 *Ad acquirendas distributiones requiritur servitium præstitum in Ecclesia cum titulo vero, secus cum titulo nullo, & imperfecto.*

CASUS V.

Clericus quidam retinuit per multum tempus Beneficium ei collatum in titulum à Patrono propria auctoritate, & absque privilegio illud conferendi. Queritur, an teneatur restituere fructus Beneficii perceptos?

- 1 Sciendum est fructus Beneficii considerari posse in triplici specie, alii enim sunt fructus naturales, & sunt illi, in quibus nulla, vel modica industria hominis versatur, ut poma; alii industriales, in quibus plus industria hominis, quam natura versatur, ut segetes uvæ; alii civiles, qui non ex re, sed ex provisione hominis propter rem percipiuntur, ut pensiones domorum, vecturæ, navium, & animalium; Et isti omnes fructus alii sunt percepti, alii percipiendi, alii consumpti, & alii extantes, iuxta divisionem, quam tradunt *Abb. in cap. gravis de restit. spoliat. nu. 3. ibique*

Bellamer. n. 43. & seq. Butr. n. 8. Fagnan. n. 18. & seqq. Tusch. conclus. jur. 485. lit. F. Rot. dec. 3. n. 53. par. 7. rec.

Ut autem clarius procedatur in hac quæstione, tres distinguo Casus. Primus est, quando Clericus recepit, & retinuit Beneficium patronale à Patrono semper bona fide, & cum opinione, quod Patronus poterat illud conferre, eo quia vidit, & scivit Patronum in anterioribus vacationibus semper contulisse Beneficium, & Beneficiatus usque ad obitum illud possedisse, ac ejus fructus liberè percepisse, & consumpsisse. Secundus Casus est, quando Clericus recepit, & retinuit à Patrono Beneficium patronale ab initio bona fide. ex post facto autem mala fide, eo quia ipse postea habuit notitiam, quod Patronus non habebat jus illud conferendi, vel eo quia fuit cum eo lis contestata ab Ordinario super titulo, aut possessione ejusdem Beneficii. Tertius Casus est, quando Clericus recepit, & retinuit Beneficium patronale à Patrono semper mala fide, & quia scivit Patronum non habere jus instituendi, & conferendi. Hac distinctione præsupposita respondendo ad quæstionem,

2 In primo Casu censeo, quod Clericus Beneficiatus, qui semper fuit bonæ fidei possessor Beneficii, & cum hac opinione obiit, non teneatur restituere fructus Beneficii, nec naturales, nec industriales, nec civiles perceptos, & consumptos, nec agi possit contra ejus hæredes pro eorum restitutione, quia bonæ fidei Possessor pro eo tempore, quo fuit in bona fide, & possedit opinione Domini fecit fructus suos, & justo errore ductus non tenetur ad eorum restitutionem, *Abb. in cap. Ex frequentibus de instit. num. 11. Fagnan. in cap. Gravis de restit. spoliat. n. 45. cum seqq.*; Si verò non sunt consumpti, & adhuc extant tunc, aut sunt fructus naturales, & statim ac hæredes Beneficiati defuncti habent notitiam ad alium spectare, intrat eis oblatio restitutionis; aut sunt fructus industriales, aut civiles, quos facto, opera, & provisione sua, aut alterius percepit, & non intrat obligatio restitutionis illorum, nec respectu hæredum, ea ratione quia cum Possessor bonæ fidei adhibuerit culturam, & industriam, in illis percipiendis, æquum est, ut hujusmodi

di fructus acquirantur ipsi irrevocabiler
Abb. in dicto Cap. Gravis de restit. spoliat.
n. 6. ibique Butr. n. 5. & 12. Rot. decis. 3.
n. 40. & 49. cum duobus seqq. par. 7. rec.

3 In secundo Casu, in quo Clericus Beneficiatus à Patrono fuit ab initio bonæ fidei Possessor Beneficii, ex post facto autem effectus fuit malæ fidei possessor, vel verè, eo quia habuit notitiam, & scientiam, quòd Patronus non poterat ei conferre Beneficium, nec ipse ab eo illud recipere, vel Juris præsumptione, eo quia fuit cum eo super possessione, vel titulo Beneficii lis contestata ab Ordinario; Idem Clericus pro eo tempore, quo fuit Possessor bonæ fidei non tenetur restituere fructus perceptos, & consumptos; Fructus verò adhuc extantes tenetur restituere, si sint naturales, secus si sint industriales, aut civiles, prout superius dictum fuit, pro eo vero tempore, quo fuit malæ fidei possessor verè, aut Juris præsumptione, tenetur restituere omnes fructus, qui ad eum pervenerint à die notitiæ, vel à die motæ litis non solum extantes, sed etiam consumptos, ea ratione, quia statim ac mala fides supervenit, oritur obligatio fructus restituendi ad *Text. in l. certum Cod. de rei vindicat. Abb. in dicto cap. Gravis n. 9. ibique Fagnan. n. 106. cum seqq. Rota decis. 3. n. 24. par. 3. rec.*

4 In tertio denique Casu Clericus, qui semper fuit malæ fidei Possessor beneficii tenetur restituere omnes fructus perceptos, & percipiendos naturales, industriales, & civiles, sive sint consumpti, sive adhuc extantes, quia malæ fidei Possessor non facit fructus suos. *Abb. in dicto cap. Gravis num. 7. Bellamer. num. 4. Fagnan. num. 16. Barbof. num. 5. Anan. in cap. Ex frequentibus de instit. num. 6.*

5 Sed pone, quòd Beneficium, quod contulit Patronus propria auctoritate præfato Clerico sit Canonicatus, & Clericus semper possederit illum mala fide, & quod resederit tamen, & interfuerit Divinis Officiis, percipiendo distributiones quotidianas; quæro, an idem Clericus teneatur restituere non solum fructus Canonicatus, sed etiam distributiones perceptas?

Et videretur respondendum negativè, distributiones enim sunt quid diversum à fructibus Canonicatus, & non compu-

tantur inter fructus illius ad *Text. in cap. Licet de Præben. Oldrad. cons. 118. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. in proæm. S. 7. nu. 154. Verall. decis. 65. num. 3. part. 1. ac sunt institutæ in præmium laboris, & servitii præstiti in Ecclesia, ac proinde cum dictus Clericus præstiterit hujusmodi servitium, non tenetur restituere distributiones, quas interessendo, & interserviendo percepit. *Parisi. cons. 33. num. 3. lib. 4. Gonzal. ubi supra n. 162. & 165. Rota decis. 309. n. 16. & seq. par. 7. recent. & decis. 336. n. 2. & decis. 402. par. 1. diversor. & in Pampilonen. Beneficii de Allo 13. Februarii 1705. S. Quia coram bo. mem. Casfarello.**

6 Contrarium tamen verius de jure procedit, nimirum teneri restituere etiam distributiones perceptas, ut docent *Fagnan. in d. cap. gravis de restit. spoliat. n. 83. Cassador. decis. 6. num. 3. de præben. Garz. de Benef. par. 6. cap. 3. n. 116.*

7 Non obstat, quòd distributiones quotidianæ non computentur inter fructus; Licet enim non computentur sub valore fructuum, comprehenduntur tamen sub fructibus, dum in condemnatione fructuum veniunt etiam distributiones quotidianæ, juxta *Rotam decis. 6. n. 1. & seqq. apud Mohedan. & decis. 618. num. 1. par. 1.*

8 *divers.* Nec adversatur, quòd eadem distributiones dentur in præmium servitii præstiti in Ecclesia; quia non ob quodcumque servitium dantur hujusmodi distributiones, sed ob servitium præstitum in Ecclesia cum titulo vero, & legitimo, non verò præstitum cum titulo nullo, & infecto, *Fagnan. in d. cap. gravis n. 87.*

ARGUMENTUM.

Qui recepit, aut retinuit Ecclesiam, vel Beneficium Patronale à Patrono Laico, vel Clerico, an sit ipso jure excommunicatus, vel potius excommunicandus. Et an possit ad illud præsentari

SUMMARIUM.

- 1 Recipiens, & retinens Beneficium à Patrono non habente ex privilegio jus conferendi non est ipso jure excommunicatus, sed excommunicandus.
- 3 Pœna nunquam censetur ipso jure imposta, nisi Lege exprimat, & num. 6.

Lex

- 3 Lex pœnalis an, & quando dicatur continere pœnam lata sententia, vel potius ferenda?
- 4 Textus in Can. Præterea non imponit pœnam lata sententia, sed ferenda contra recipientem, & retinentem Beneficium Ecclesiasticum à Patrono.
- 5 Recipiens Beneficium à Patrono Laico, ac in eo administrans, an possit ad idem Beneficium præsentari, & num. 10.
- 7 Malè ordinatus an, & quando possit iterum ordinari? & num. 14.
- 8 Quis debet puniri in eo, in quo deliquit?
- 9 Non potest quis Beneficium Ecclesiasticum sine Canonica institutione licitè obtinere.
- 11 Electus ad dignitatem per abusum potestatis secularis fit inhabilis, & ineligibilis ad illam.
- 12 Præsentatus si ante institutionem administrat in Beneficio redditur inhabilis ad illud consequendum.
- 13 Qui recepit, & retinuit Beneficium à Patrono dicitur intrusus.

CASUS VI.

DUO in hoc Casu quærentur. Primò, An idem Clericus, qui recepit, & retinuit Ecclesiam, aut Beneficium Patronale à Patrono Laico, vel Clerico, sit ipso jure excommunicatus, vel excommunicandus?

Secundò, An possit ad illud præsentari?

- 1 Quoad primum censeo, quòd recipiens, & retinens Beneficium à Patrono Laico, vel Clerico non habente ex privilegio jus conferendi, non sit ipso jure excommunicatus, sed excommunicandus veniat per sententiam à Judice, nisi dimittat Beneficium, ita docent glos. in cap. si per ordinationem verb. recipi dist. 63., & in Can. si quis deinceps verb. interdiximus 16. q. 7. Abb. in cap. quisquis de elect. n. 8. glos. in hoc cap. Præterea verb. communione privetur, ibique Bero. n. 5. Abb. n. 2. & glos. in hoc cap. Relatum, verb. excommunicationis sub datis, ibique Abb. n. 5.
- 2 Etenim cum nunquam censeatur ipso jure pœna imposita, nisi Lege exprimat, Gabriel. conf. 187. n. 6. tom. 2. Regula pro cognoscendo an quis incidat in pœnam latæ sententiæ, vel potius ferendæ, est inspicere verba legis pœnalis; aut enim lex pœnalis utitur verbis comminatoriis, ut sunt ista ex. gr. sub pœna, sub interminatione, sub interpositione excommu-

nicationis, sub pœna suspensionis, penitus inhibemus, sub anathematis interminatione prohibentes, sub anathemate prohibemus; & tunc non continet sententiam latam, sed ferendam, juxta Text. in cap. dolentes de celebr. Miss. ibique glos. verb. sub pœna, & in cap. cum esses de testam., & in Can. unic. de sagittar. verb. sub anathemate, & in cap. sicut de simon. verb. sub interminatione anathematis. Aut utitur verbo, vel participio significante actionem futuri temporis, & tunc pariter sententiam à Judice ferendam continet, quia verbum futuri temporis ex sui natura non significat rem præsentem, aut præteritam, sed futuram, ut si diceret Reus erit communione privandus &c. ad Text. in cap. si vir de adult. & supr., & in cap. cum tu de usur. Abb. in cap. si diligenti n. 18. de for. competent. Felin. in cap. Rodolphus de rescript., Tusch. conclus. 719. n. 11. lit. P. Aut denique utitur verbo imperativi modi, & significante hominis ministerium, & tunc etiam importat sententiam ferendam, nisi cum verbis imperativi modi concurrant dictiones, quæ significant expressè sententiam latam, ut sunt istæ ipso jure, ipso facto, absque alia sententia, auctoritate hujus legis, absque ulla declaratoria, statim, ex tunc, incontinenti, sine mora, juxta glos. in cap. 1. de rescript. in 6. verb. ipso jure, Text. in cap. literas de concess. præben., & in cap. quam sit, ibique glos. de elect. in 6., Tusch. d. conclus. 719. n. 8. 20. & 29. lit. P. Sayr. in Clavi Regia lib. 3. cap. 8. num. 18. & seqq.

- 4 Inspectis autem verbis suprascripti Canonis Quarti imponentis pœnam excommunicationis recipienti, & retinenti Beneficium Ecclesiasticum à Patrono non habente jus conferendi ex privilegio, clarè dignoscitur ipsum non imponere pœnam excommunicationis latæ sententiæ, sed ferendæ; utitur enim verbis imperativi modi, & quidem absque dictionibus importantibus sententiam latam; dum non dicit communi one privetur ipso jure, ipso facto &c. sed solum, absolutè, & simpliciter communione privetur; ac proinde non continet excommunicationem latæ sententiæ, sed ferendæ, & vigore illius recipiens, & retinens Beneficium à Patrono non est ipso jure excommunicatus, sed si monitus non di-

dimittat Beneficium, est per sententiam excommunicandus, ut præter supradictas auctoritates statutum etiam fuit in cap. quia propter de elect. ibique glos. verb. priventur, & docet glos. in cap. cupientes §. si verò verb. priventur de elect. in 6., & in cap. quicumque §. inhibemus de heret. in 6. verb. inmodetur, & in cap. in pœnis de reg. jur. in 6. verb. in pœnis.

Quoad verò secundum dubium videtur dicendum recipientem, & retinentem Beneficium à Patrono Laico, ac in eo administrantem posse ad idem Beneficium præsentari, postquam illud dimisit; nulla enim adest lex, quæ reddit hunc incapacem passivæ præsentationis, immo superius in Canone VII. habetur, quòd Episcopus possit huic Beneficium conferre ibi: nisi Episcopali concessioni muniti fuerint.

6 Ergo poterit quoque præsentari. Ratio est, quia incapacitas passivæ præsentationis cum sit pœna, non debet imponi, nisi exprimatur à jure, quod sit imponenda, glos. in cap. transmissa de iurepatr. verb. ex vi juris patronatus, Text. in cap. in pœnis de regul. ur. in 6.

7 Quod comprobatur paritate malè ordinati; nam qui recepit ordines ab eo, qui potestatem ordinandi non habet, potest iterum ordinari, ad Text. in cap. Presbyteri dist. 68. Barbof. de jur. Eccles. lib. 1. cap. 33. n. 81. Ita etiam, qui recepit Beneficium à non habente potestatem illud conferendi poterit præsentari.

8 Non obstat regula, quòd quis debeat puniri in eo, in quo deliquit cap. quanto de translat. Can. Nemo de temp. ordin. in 6. Can. Pastoralis de iurepatr. ibique glos. verb. in quo, Fagnan. in cap. vel non de tempor. ordin. n. 5. quoniam licet Patronus conferendo Beneficium delinquat, tamen hoc non obstante, potest præsentare, si corrigat suum errorem, & non punitur pœna privationis Juris patronatus, juxta secundam conclusionem superius in Commentario deductam, ita etiam licet accipiens, & retinens Beneficium à Patrono, ac in

9 eo administrans in hoc delinquat, cum non possit Beneficium Ecclesiasticum sine Canonica institutione licite obtineri, juxta Text. in cap. Beneficium de regul. jur. in 6. tamen poterit præsentari, si corrigat suum errorem illud dimittendo, & non puniri pœna incapacitatis illud assequendi.

10 At contrarium existimo magis veritati consonum, ductus ab exemplo electi consentientis propriæ electioni factæ per abusum laicæ potestatis, aut administran-

11 tis in Beneficio ante institutionem. Electus ad dignitatem si consentiat electioni factæ per abusum potestatis sæcularis, aut si ante confirmationem administret in illa, fit inhabilis, & ineligibilis ad illam, & ad alias dignitates, juxta Text. in cap. Quisquis de elect. ibique Abb. n. 1. Bellamer. n. 1. Fagnan. n. 1., & 4. Barbof. n. 1. & seq. Gonzal. num. 1., & 7. Text. in cap. Qualiter de elect.; ibique Abb. n. 8. & in cap. Avaritia eod. tit. in 6. præsentatus si ante

12 institutionem administret in Beneficio, redditur inhabilis ad illud consequendum Lambertin. de Jurepatr. lib. 2. part. 2. quæst. 5. art. 11. per tot. expresse Rot. dec. 6. de Jurepatr. alias 187. n. 12. aquò Crescen. Ergo etiam, & à fortiori, qui recepit, & retinuit Beneficium scienter à Patrono, qui non habet potestatem illud conferendi, erit inhabilis illud consequendi, & incapax passivæ præsentationis ad illud; eadem enim ratio, & maior procedit in hoc, quam in electo, & præsentato; nam electus ad Beneficium habet jus in re, præsentatus habet jus ad rem. Qui autem recepit & retinuit Beneficium à Patrono nullum jus habet ad illum nec in re, nec ad rem, sed dicitur intrusus, Falin. in cap. in nostra in 8. column. de rescript. Ac proinde si non obstante, quòd electus habeat jus in re, & præsentatus jus ad rem, uterque est inhabilis ad Beneficium si se immisceant in administratione, & possessione Beneficii absque legitima confirmatione, & institutione, à fortiori recipiens, & retinens Beneficium à Patrono, erit inhabilis ad illud consequendum, ut arguit Abb. in d. cap. Quisquis de elect. n. 1. in fine ibi. Nota secundo, quòd recipiens dignitatem per abusum potestatis sæcularis contrahit irregularitatem quoad dignitates obtinendas; unde non potest amplius sine dispensatione promoveri ad aliquam dignitatem; Fortius ergo hic dicendum, quando quis recepit dignitatem immediatè à manibus Laicorum.

Hinc patet responsum ad allegata in contrarium; Adest enim Text. in d. cap. Quisquis, & cap. Qualiter de elect., & cap. Avaritia eod. tit. in 6. imponentes pœnam inha-

inhabilitatis, & ineligibilitatis illegitimè possidentibus Beneficia. Qui *Text.* licèt loquantur de electis, extendi possunt etiam ad illum, qui recepit, & retinuit Beneficium à Patrono Laico; sicuti de facto à Doctoribus extenduntur ad præsentatum, licèt de hoc non loquantur, juxta *glos. in cap. sciant de elect. in 6. verb. alios, Lambertin. & Rota apud Crescent. ubi supra, Roch. de Curt. de jurepat. verb. Honorificum quest. 39.* Ratio est, quam dat eadem *Rota apud Crescent. d. decis. 6. num. 21.* nimirum, quia cum agatur de favore Animæ, & Ecclesiarum, ut tollatur ambitio, etiamsi effemus in correctoriis, esset extensio facienda.

14 Paritas deducta à malè ordinato non adverbatur; nam malè ordinatus potest iterum ordinari, si recepit ordines bona fide, & ignoranter ab eo, qui non habet potestatem ordinandi; secus si recepit ordines cum scientia; quòd Ordinans non habebat potestatem ordinandi, & in eis administravit; tunc enim non solùm non

potest amplius ordinari, ut expressè statuitur in *cap. 1. de Clerico non ordinato ministrante.* Unde potiùs paritas retorquetur, & sicuti, qui recepit ordines scienter à non habente potestatem illos conferendi, non potest ordinari; ita, qui recepit Beneficium scienter ab eo, qui non habet potestatem illud conferendi, non poterit præsentari.

Quòd autem Patronus non obstante, quòd conferendo Beneficium, delinquat, tamen non privatur jure præsentandi, sed potest præsentare, exinde inferri non valet, quòd etiam ille, qui recepit, & retinuit Beneficium à Patrono, non obstante, quòd in hoc delinquat, poterit præsentari; Multa enim à Sacris Canonibus permittuntur, & tolerantur in Patronis, ut sic Laici alliciantur ad fundandas, & construendas Ecclesias, quæ permitti non debent in intrusis in Beneficiis per abusum Laicæ potestatis, aut non habentis jus conferendi Beneficia.

